

Beregnet til
Åmli kommune

Dokument type
Rapport

Dato
Mars, 2023

HAUGLANDSMOEN KONSEKVENsutREDNING – FAGRAPPORT LANDSKAPSBILDE

HAUGLANDSMOEN KONSEKVENsutREDNING – FAGRAPPORT LANDSKAPSBILDE

Oppdragsnavn **Hauglandsmoen**
Prosjekt nr. **1350049731**
Mottaker **Åmli kommune**
Dokument type **Rapport**
Versjon **02**
Dato **15.03.2023**
Utført av **Marius Ellefsen og Cathrine Fossdal**
Kontrollert av
Godkjent av **Stig Erik Ørum**
Beskrivelse **Konsekvensutredning av landskap for nytt næringsområde på
Hauglandsmoen i Åmli kommune**

Rambøll
Hoffsveien 4
Postboks 427 Skøyen
0213 Oslo

T +47 22 51 80 00
F +47 22 51 80 01
<https://no.ramboll.com>

INNHALDSFORTEGNELSE

Sammendrag	2
1. Innledning	3
1.1 Bakgrunn og formål med konsekvensutredningen	3
1.2 Definisjon av fagtema landskap	3
1.3 Overordna mål og føringer	4
1.4 Utredningskrav	4
2. Beskrivelse av tiltaket	5
2.1 Presentasjon av tiltakshaver	5
2.2 Størrelse og avgrensning av planområdet	5
2.3 Prosjektets overordnede fremdriftsplan	7
2.4 Forholdet til gjeldende planer	7
3. Metode	8
3.1 Vurdering av verdi	8
3.2 Vurdering av påvirkning	9
3.3 Vurdering av konsekvens	10
4. Kunnskapsgrunnlaget	12
4.1 Kunnskapsinnhenting	12
4.2 Beskrivelse av området – Landskapsbilde	12
5. Konsekvensutredning	13
5.1 Alternativer som skal utredes	13
5.1.1 0-alternativet	13
5.1.2 Alternativ A: Planforslaget	13
5.2 Delområder	13
5.3 Verdivurdering av delområder	15
5.3.1 Delområde Hauglandsmoen Søndre	19
5.3.2 Delområde Hauglandsmoen Nordre	22
5.3.3 Delområde Nidelva Vest	25
5.3.4 Delområde Nidelva Øst	28
5.3.5 Delområde Javnesmoen	31
5.3.6 Delområde Åmli Øst	33
5.3.7 Delområde Rjomekleiv	35
5.3.8 Delområde Kleivane	36
5.3.9 Delområde Hauglandsdalen	38
5.4 Oppsummering av verdi, påvirkning og konsekvens	40
5.5 Vurdering av konsekvenser	40
5.6 Avbøtende og kompenserende tiltak	41
6. Referanser	42

SAMMENDRAG

Det planlegges for et nytt næringsområde på Hauglandsmoen i Åmli kommune. I den forbindelse skal det utarbeides en reguleringsplan med tilhørende konsekvensutredning. Et av temaene som skal konsekvensutredes er fagtemaet landskapsbilde.

Det å etablere et nytt næringsområde på Hauglandsmoen, vil kunne gi en noe positiv konsekvens sammenlignet med dagens situasjon. Ved å transformere dagens område på Hauglandsmoen om til næringsareal, vil dette kunne føre til et tydeligere landskapsbilde innad på området. For steder som befinner seg utenfor Hauglandsmoen, vil disse i liten grad bli påvirket av tiltaket. Dette forutsetter imidlertid at deler av dagens vegetasjon som skjermer for området opprettholdes. I forslag til avbøtende og kompensierende tiltak, anbefales det å opprettholde dagens skogskjerm, eventuelt å etablere en ny vegetasjonsskjerm dersom nødvendig.

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og formål med konsekvensutredningen

Det planlegges for et nytt næringsområde på Hauglandsmoen i Åmli kommune. I den forbindelse skal det utarbeides en reguleringsplan med tilhørende konsekvensutredning.

Hensikten med reguleringsplanen er å legge til rette for næringsutvikling på Hauglandsmoen like nord for sentrum av Åmli. Åmli kommune ønsker å tilby flere næringstomter, og at Hauglandsmoen reguleres for å imøtekomme dette behovet. Innenfor planavgrensningen skal det også legges opp til et masseuttak, der massene skal benyttes til utfylling andre steder på tomten.

Planforslaget faller inn under forskrift om konsekvensutredninger § 6b jf. Vedlegg 1, punkt 24 «næringsbygg, bygg for offentlig eller privat tjenesteyting og bygg til allmennyttige formål med et bruksareal på mer enn 15 000 m²». Tiltaket er videre ikke i tråd med gjeldende kommuneplan, og er følgelig heller ikke konsekvensutredet i tidligere plan. Konklusjonen fra det innledende arbeidet med planen var dermed at tiltaket skal konsekvensutredes og ha planprogram.

Et av temaene som skal konsekvensutredes er fagtemaet landskapsbilde. Denne rapporten utgjør konsekvensutredningen for dette fagtemaet, og der formålet er å vurdere og beskrive planens virkninger for landskapsbilde i og omkring planområdet. Rapporten gir også forslag til avbøtende og kompenserende tiltak for å ivareta hensynet til landskapsbilde. Konsekvensutredningen baserer seg på Miljødirektoratets veileder M-1941 – Konsekvensutredninger for klima og miljø.

1.2 Definisjon av fagtema landskap

I henhold til KU-forskriften skal utredningen omfatte en vurdering av vesentlige virkninger for blant annet landskap, jf. § 21. I Miljødirektoratets veileder M-1941 (2021) gjelder følgende definisjon av tema landskap:

I temaet landskap inngår både naturgeografiske forhold, kulturhistorien i landskapet og andre romlige og visuelle kvaliteter ved landskapet.

I denne fagrapporten er det fokusert på landskapsbilde, etter elementet «Andre romlige og visuelle kvaliteter ved landskapet» i M-1941. Dette er vurdert som det viktigste forholdet å konsekvensutrede, både med tanke på den nåværende situasjonen og planlagt fremtidig utbygging. Følgende elementer knyttet til landskap konsekvensutredes i denne rapporten:

Landskap med allmenn verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet

Landskap med verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet som er allment anerkjent som verdifulle.

Landskap med visuelle kvaliteter

Landskap med verdi knyttet til landskapets visuelle karakter. Det gjelder for eksempel landskapets helhet, variasjon, eller om landskapet gir sterke visuelle inntrykk.

1.3 Overordna mål og føringer

Europarådets landskapskonvensjon ble vedtatt i år 2000. Formålet med konvensjonen er å fremme vern, forvaltning og planlegging av landskap og å organisere internasjonalt samarbeid på disse områdene.

Konvensjonen omfatter alle typer landskap; by- og bygdelandskap, kyst- og fjellandskap. Den handler om verdifulle landskap, ordinære landskap og om landskap som kan trenge reparasjon. Landskapet er i stadig endring. Konvensjonen tar ikke sikte på å hindre endringer, men å påvirke endringene i en retning som folk ønsker. Konvensjonen legger særlig vekt på landskapet der folk bor og arbeider og der barn vokser opp.

1.4 Utredningskrav

I henhold til planprogrammet for «Detaljregulering Hauglandsmoen næringsområde, Åmli» datert 26.04.2022, skal fagtemaet landskap konsekvensutredes.

Utredningsprogrammet viser til at «Området ligger beskyttet til med mye vegetasjon rundt. Planlagt masseuttak bør vurderes med hensyn på fjernvirkninger». Presentasjonsformen for dette skal være i form av en rapport, med eventuelt 3D-visualisering som viser tiltakenes påvirkning på landskapet. Det er dette denne rapporten skal utrede.

2. BESKRIVELSE AV TILTAKET

2.1 Presentasjon av tiltakshaver

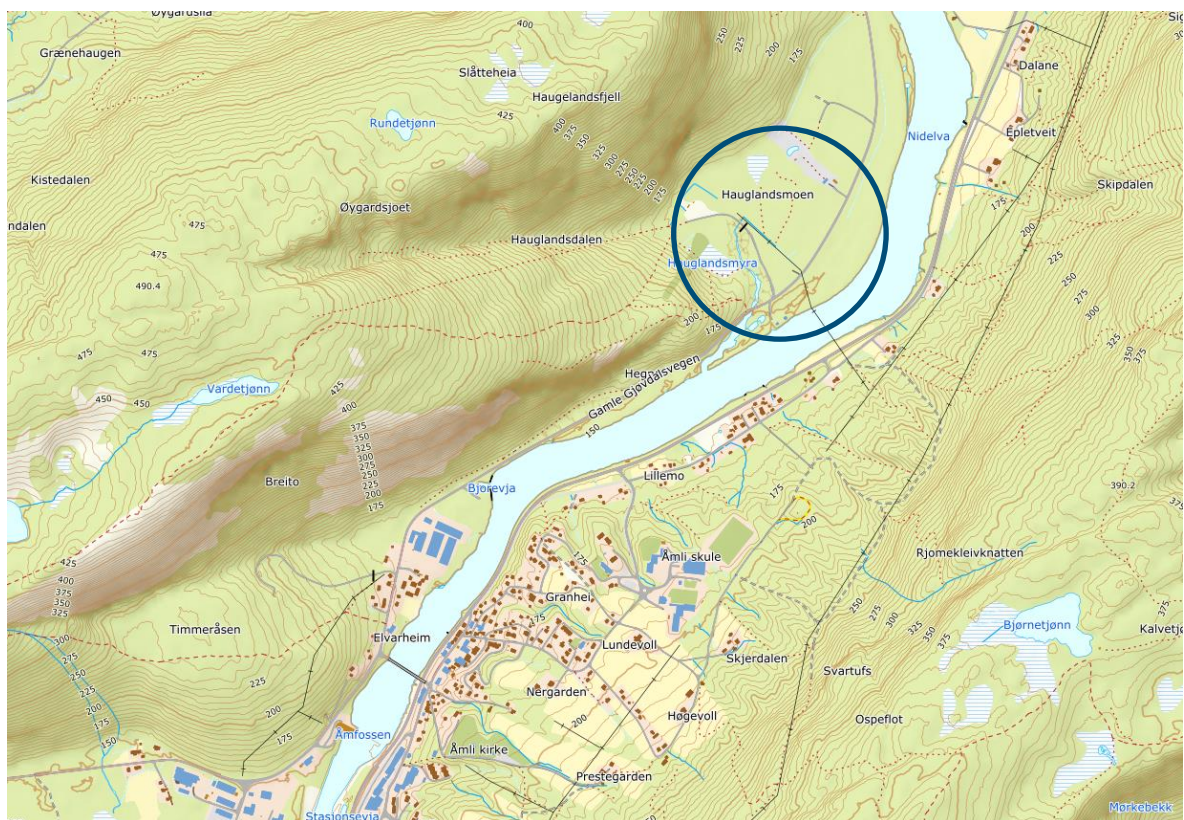
Tiltakshaver for prosjektet er Åmli kommune.

2.2 Størrelse og avgrensning av planområdet

Planområdet er på ca. 90 daa og er lokalisert omtrent 2 kilometer nord for Åmli sentrum. På østsiden av Hauglandsmoen ligger Nidelva og fylkesveg 3714. Mot vest ligger Hauglandsfjell og Torgfjell. Området befinner seg ellers forholdsvis nært sentrum av Åmli med tilhørende sentrumsfunksjoner og næringsområder.

Hauglandsmoen består i dag hovedsakelig av skogs- og myrområder. I tillegg befinner deg seg en grusvei og en bekk innenfor plangrensen, samt enkelte turstier som blant annet fører opp til Torgfjell. Innenfor plangrensen er det også et åpent område med skrotemark. Størstedelen av området er forholdsvis flatt, med en liten stigning mot sørvest.

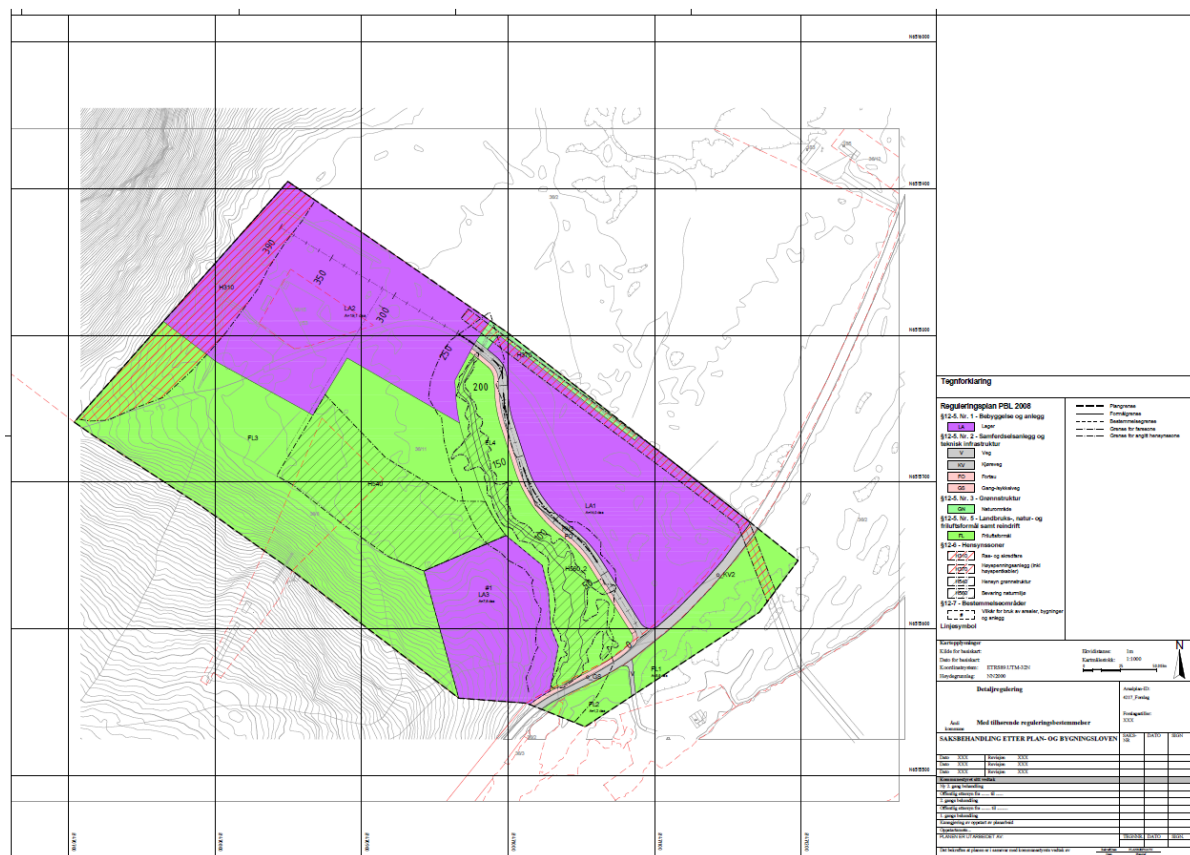
Hauglandsmoen er i dag tydelig påvirket av mennesker. Mens området tidligere var i aktiv bruk til skogbruksformål, er det i senere tid blant annet etablert ulike typer idrettsanlegg her. Gjennom området er det anlagt en vei av enkel standard som leder inn til et alpinanlegg. Inne på planområdet ligger det også en nedlagt skytebane. Mot nordøst befinner det seg en skytebane som fremdeles er i bruk. Alpinanlegget er i dag lagt ned. Etter nedleggelsen har det vært begrenset med aktivitet i området.

Figur 1: Planområdets beliggenhet. Kilde: Norgeskart (2023).

Konsekvensutredningen tar utgangspunkt i planforslaget slik det fremkommer av plankartet nedenfor. I reguleringsplanen avsettes større områder til lager. Maks mønehøyde/gesimshøyde på lagerbygg er 12 meter fra gjennomsnittlig planert terreng. Bestemmelsesområde #1 skal benyttes til uttak av fjellmasser og resirkulering av rene masser. Etter endt uttak og opprydding skal arealet benyttes som lager.

Det planlegges for vegareal med tilhørende løsninger for fortau og gang-/sykkelveg inn til lagerområdene. Videre er større arealer avsatt til friluftsfornål. Over bekken med tilhørende flomsone er det tegnet inn en hensynssone.

Figur 2: Plankart

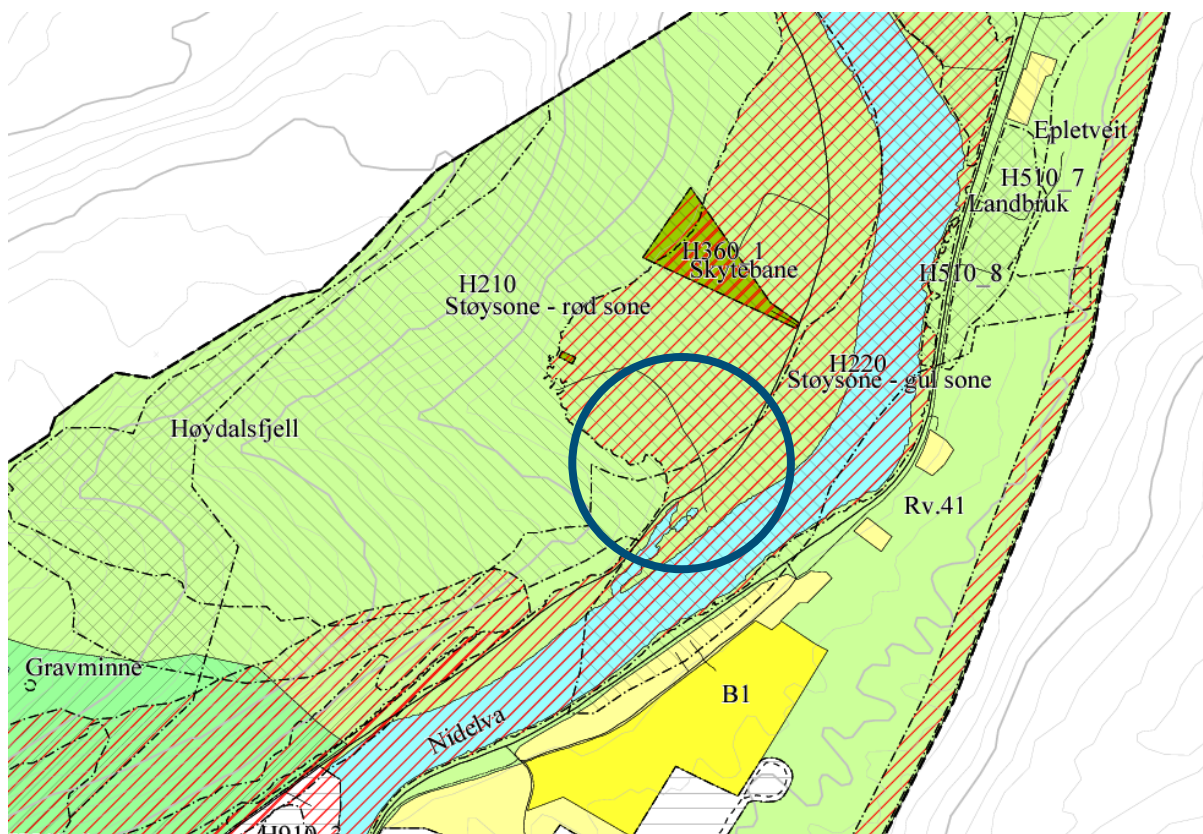
2.3 Prosjektets overordnede fremdriftsplan

Oppstartsmøte ble avholdt 16.02.2022 på Åmli rådhus. Planprogrammet ble vedtatt 26.04.2022. Målet er å ha klart et planforslag til førstegangsbehandling våren 2023, med sluttbehandling i kommunestyret i løpet av det samme året.

2.4 Forholdet til gjeldende planer

I henhold til kommuneplanens samfunnsdel (2019-2031) for Åmli kommune, er målene for næring å legge til rette for nye, samt utvikle eksisterende arbeidsplasser. En skal også stimulere til en miljø- og klimatilpasset energiproduksjon.

I gjeldende kommunedelplanen for Åmli sentrum (2019-2031) er planområdet avsatt til LNFR. Deler av planområdet er innenfor faresone H320_1 – flomfare, samt støysone H210 – rød sone. Ellers er området uregulert uten egen reguleringsplan.

Figur 3: Kommunedelplan Åmli sentrum arealdel (2019-2031). Kilde: Kommunekart (2023).

3. METODE

Konsekvensutredningen følger KU-forskriften og Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger M-1941 (2021).

Tre begreper står sentralt når det gjelder vurdering og analyse av ikke-prissatte konsekvenser:

1. Verdi – hvor stor betydning et område har i et nasjonalt perspektiv
2. Påvirkning – hvordan området påvirkes som følge av tiltaket
3. Konsekvens – sammenstilling av verdi og påvirkning

Verdi og påvirkning angis og vurderes for fagtemaer som naturmangfold, landskap, kulturmiljø og friluftsliv i henhold til M-1941. Med utgangspunkt i hvordan fagrapportene er oppdelt i utredningsprogrammet til planprogrammet, vil bare fjernvirkningen fra tiltaket på landskap utredes her.

Konsekvensen for hvert fagtema fremkommer ved sammenstilling av verdi og påvirkning. Metoden er i hovedsak delt opp i seks steg:

1. Inndeling i delområder:
Inndeling av utredningsområdet i mindre områder for å vurdere konsekvens.
2. Verdisetting av delområder:
Delområdene gis en verdi, basert på kriterier (verditabell) i metodikken.
3. Vurdering av påvirkning på delområder:
Vurdering av hvordan planen vil påvirke verdiene i delområdet som er identifisert i steg 2.
4. Vurdere konsekvens for hvert delområde:
Konsekvensen er et resultat av områdets verdi og tiltakets påvirkning på denne verdien. Konsekvensviften benyttes for å angi konsekvensen tiltaket har på delområdet.
5. Vurdere konsekvensen for fagtemaet:
Dersom utredningsområdet er delt inn i flere delområder, sammenstilles konsekvensen for alle delområdene og det gis en samlet konsekvensvurdering for fagtemaet.
6. Sammenstille konsekvenser for alle klima og miljøtema:
Til slutt sammenstilles konsekvensene for alle klima og miljøtemaer.

3.1 Vurdering av verdi

Verdsettingen av et delområde er et uttrykk for hvilken betydning delområdet har for landskapet, relatert til en verdiskala. Det er angitt kriterier som et hjelpemiddel for verdsetting av delområder. Delområder verdisettes og framstilles på verdikart. Registrerte delområder vurderes etter verdikriterier gitt i Miljødirektoratets veileder M-1941, jf. tabellen under.

Tabell 1 - Verdisetting av landskap – Andre romlige visuelle kvaliteter

Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi høyeste forvaltningsprioritet
Landskap med allmenn verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet			Landskap som er allment anerkjent i lokal sammenheng/ knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet lokalt.	Landskap som er allment anerkjent i regional sammenheng/ knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet regionalt.	Landskap som er allment anerkjent i nasjonal sammenheng/ knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet nasjonalt.
Landskap med visuelle kvaliteter		Landskap med noen visuelle kvaliteter.	Landskap med gode visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av lokal betydning.	Landskap med særlig gode visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av regional betydning.	Landskap med unike visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av nasjonal betydning

3.2 Vurdering av påvirkning

For å vurdere hvordan en plan eller et tiltak påvirker et delområde, er det viktig med god kunnskap om planen eller tiltaket. For tiltak gjelder også kunnskap om anleggsperioden, og hvilke skadereduserende tiltak som inngår. Utreder skal vurdere om planen eller tiltaket vil virke positivt eller negativt på et delområde. Påvirkning skal vurderes i forhold til situasjonen i nullalternativet.

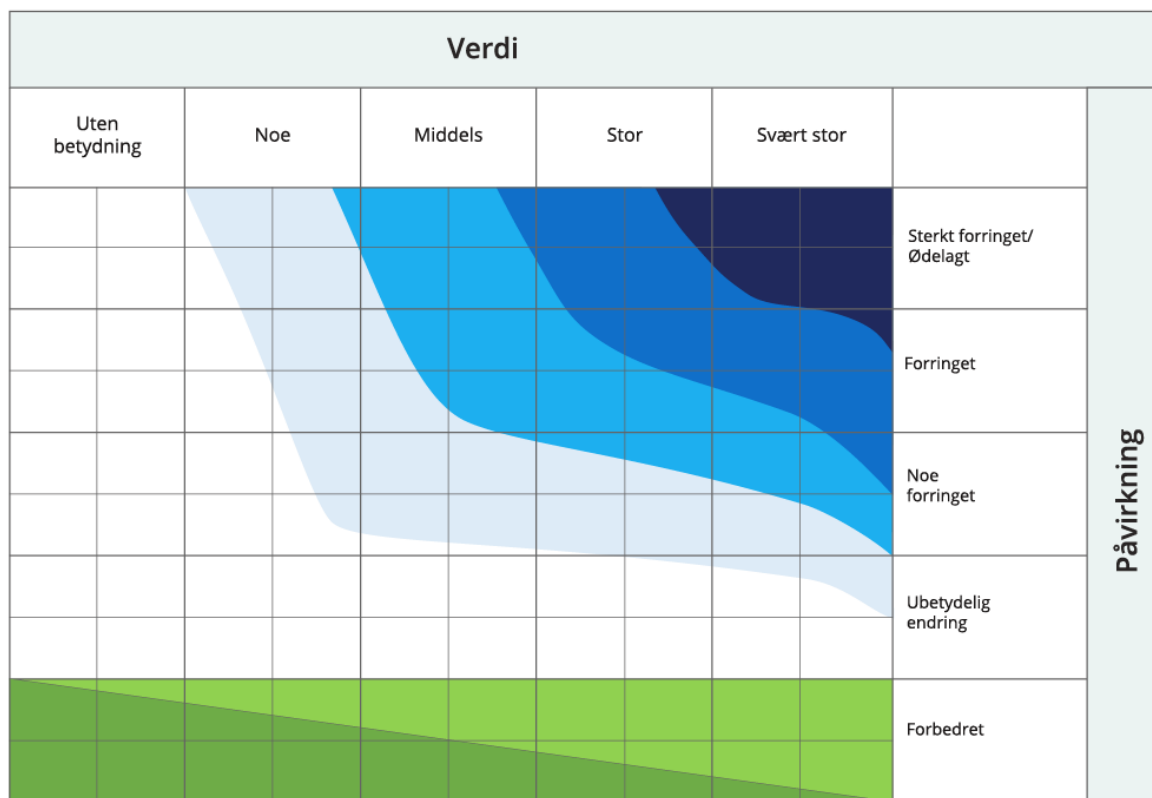
Avbøtende tiltak skal inkluderes i vurderingen av påvirkningsgrad dersom de er forutsatt gjennomført, eksempelvis dersom det er tatt inn bestemmelser i reguleringsplanen som juridisk sikrer etablering av tiltakene.

Tabell 2 – Vurdering av tiltakets påvirkning på landskap

Planen eller tiltakets påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Areal	Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringet landskap.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med ingen/ubetydelig påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med noe negativ påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med negativ påvirkning på landskapskarakteren.	Tiltaket medfører arealbeslag og/eller direkte fysiske endringer med stor negativ påvirkning på landskapskarakteren.
Skala/dimensjoner	Tiltaket har en god tilpasning til skalaen i landskapet og framhever denne.	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne.	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala.	Tiltaket dominerer over landskapets skala.	Tiltaket dominerer i stor grad over landskapets skala.
Visuell fjernvirkning	N.A.	Tiltaket har ingen/ubetydelige visuelle virkninger.	Tiltaket har visuelle virkninger som i noen grad forringer opplevelsen av delområdet.	Tiltaket har visuelle virkninger som forringer opplevelsen av delområdet.	Tiltaket har visuelle virkninger som dominerer og forringer opplevelsen av delområdet.
Utforming og lokalisering	Tiltaket bygger opp under romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller reduserer fragmentering.	Tiltaket bryter ikke/i ubetydelig grad med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører ingen/ubetydelig fragmentering.	Tiltaket bryter noe med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører noe fragmentering.	Tiltaket bryter med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører fragmentering.	Tiltaket bryter i stor grad med romlige og/eller funksjonelle mønstre og sammenhenger i landskapet, og/eller medfører omfattende fragmentering.
Arkitektonisk utforming	Tiltaket fremstår som en særlig god arkitektonisk helhet, og/eller har særlig god design.	Tiltaket fremstår som en arkitektonisk helhet.	Tiltaket fremstår i noen grad som en arkitektonisk helhet, og/eller har noe dårlig design.	Tiltaket fremstår i liten grad som en arkitektonisk helhet, og/eller har dårlig design.	Tiltaket fremstår helt uten arkitektonisk helhet, og/eller har svært dårlig design.

3.3 Vurdering av konsekvens

Konsekvensgraden for hvert delområde framkommer ved å sammenstille vurderingene av verdi og påvirkning. Konsekvensgraden illustreres i en konsekvensvifte. Dette skal gjøres for hvert alternativ som konsekvensutredes. Skalaen for konsekvens går fra 4 minus til 4 pluss.

Figur 4 Konsekvensvifte viser hvor alvorlig konsekvensene av planen eller tiltaket forventes å bli. Kilde: Miljødirektoratets veileder M-1941.

Tabell 3 Skala og veiledning for konsekvensvurdering av delområder etter Miljødirektoratets veileder M-1941.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	Svært alvorlig miljøskade	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for området. Gjelder kun for områder med stor eller svært stor verdi.
---	Alvorlig miljøskade	Alvorlig miljøskade for området
--	Betydelig miljøskade	Betydelig miljøskade for området
-	Noe miljøskade	Noe miljøskade for området
0	Ubetydelig miljøskade	Ingen eller ubetydelig miljøskade for området
+ / ++	Noe miljøforbedring. Betydelig miljøforbedring	Miljøgevinst for området. Noe forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)
+++ / ++++	Stor miljøforbedring. Svært stor miljøforbedring	Stor miljøgevinst for området. Stor (+++) eller svært stor (++++) forbedring. Benyttes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket

Konsekvensen av tiltaket vil vurderes opp mot null-alternativet. Et tiltak kan både ha positive og negative konsekvenser for et fagtema. Null-alternativet er dagens tilstand i området, inkludert andre kjente realistiske planer og tiltak.

Avbøtende tiltak vil vurderes for alle fagtemaer og konsekvenser skal vurderes for både anleggs- og driftsfasen.

4. KUNNSKAPSGRUNNLAGET

4.1 Kunnskapsinnhenting

Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra følgende kilder:

Den Norske Turistforeningen, «ut.no/kart,» 2022. Tilgjengelig fra: www.ut.no [Funnet 2022].

Miljødirektoratet, NIN-landskapstyper, «naturbase.no,» 2022. [Internett]. Tilgjengelig fra: www.naturbase.no. [Funnet 2022].

Nibio, «kilden.nibio.no,» 2022. [Internett]. Tilgjengelig fra: www.kilden.nibio.no. [Funnet 2022].

Puschmann, Oskar. 2005. «Nasjonalt referansesystem for landskap. Beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner.» NIJOS-rapport 10/2005. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging, Ås. Side 26-29. [Funnet 2022]. Hentet fra: https://kart13.nibio.no/landskap/45_Landskapsregioner/Region05.pdf

Norgebilder, «Norge i Bilder,» 2022. [Internett]. Tilgjengelig fra: www.norgebilder.no. [Funnet 2022].

Norgeskart, «Norgeskart,» 2022. [Internett]. Tilgjengelig fra: www.norgeskart.no. [Funnet 2022].

Åmli kommune, «Kommunedelplan Åmli sentrum arealdel - 2019-2031,» 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.amli.kommune.no/politikk-og-organisasjon/kommuneplan-og-styringsdokument/planstrategi-overordna-planar/> [Funnet 2022].

Åmli kommune, «Kommuneplan Åmli kommune arealdel - 2019-2031,» 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.amli.kommune.no/politikk-og-organisasjon/kommuneplan-og-styringsdokument/planstrategi-overordna-planar/> [Funnet 2022].

4.2 Beskrivelse av området – Landskapsbilde

For den overordnede forståelsen av landskapet er det tatt utgangspunkt i Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (NIJOS) sin kategorisering av landskapsregioner. Basert på NIJOS-rapport 10/2005 ligger Hauglandsmoen i Åmli under landskapsregionen «Skog- og heibygdene på Sørlandet».

Typisk for denne landskapsregionen er:

- Enkeltstående store åser eller mer sammenhengende større åsdrag.
- Små og oppstikkende terrengformer framstår ofte som karrige, og knudrete bergflater og bart fjell er vanlig å se.
- I de større U-dalene renner som oftest stilleflytende elver.
- «Umiddelbart kan regionen virke fattige på løsmasser, men nede i større forsenkninger, dolper og søkk finnes ofte mektigere morenedekker. Langs de største elvene ses gjerne godt sortert elvesand eller grovere breelvavsetninger. Mange steder er særlig førstnevnte oppdyrka» (Pushmann, 2005, s. 27).
- «Barskogen er regionens kjennemerke, og særlig er furuskogen dominerende. Karrig, tynt jorddekke favoriserer furua, og den ses ofte i mosaikk med bart fjell [...]. De fleste steder ses grana spredt i nedre deler av større hellinger, eller i søkk og senkninger med dypere jordlag. Rein granskog kan stedvis også dominere» (ibid., s. 27).

5. KONSEKVENsutREDNING

5.1 Alternativer som skal utredes

Tiltaket utredes med følgende alternativer:

- 0-alternativet
- Alternativ A: Planforslaget

Alternativ A befinner seg på delområdet «Hauglandsmoen Søndre».

5.1.1 0-alternativet

0-alternativet er forventet situasjon, dersom tiltaket ikke blir gjennomført og tar utgangspunkt i dagens miljøtilstand og en beskrivelse av den mest realistiske utviklingen i området.

Eksisterende situasjon omfatter også tiltak som er hjemlet i allerede stadfestede planer, selv om disse ennå ikke er realisert.

I henhold til arealdelen i kommunedelplan for Åmli sentrum for 2019-2031, går tiltaksområdet under det nåværende arealformålet «LNFR». Nåværende skytebane er avsatt til «Idrettsanlegg inkludert skytebane». Det er ikke lagt inn noen nye fremtidige arealformål i kommunedelplanen for tiltaksområdet, eller andre nærliggende områder. Det er heller ikke registrert noen andre reguleringsplaner eller byggetillatelser som er igangsatt i nærheten av området.

I fravær av nye arealformål i planverket rundt tiltaksområdet, forutsetter 0-alternativet fortsatt bruk av nærliggende områder til LNFR formål og skytebane. I LNFR-områdene forurettes det at det blir fortsatt bruk av området til skogsdrift, slik som det er i dag. Denne forutsetningen gjør at vegetasjon i stor grad ivaretas, slik i dagens situasjon.

5.1.2 Alternativ A: Planforslaget

Alternativ A utgjøres av planforslaget. Dette beskrives nærmere i kapittel 2 i denne konsekvensutredningen.

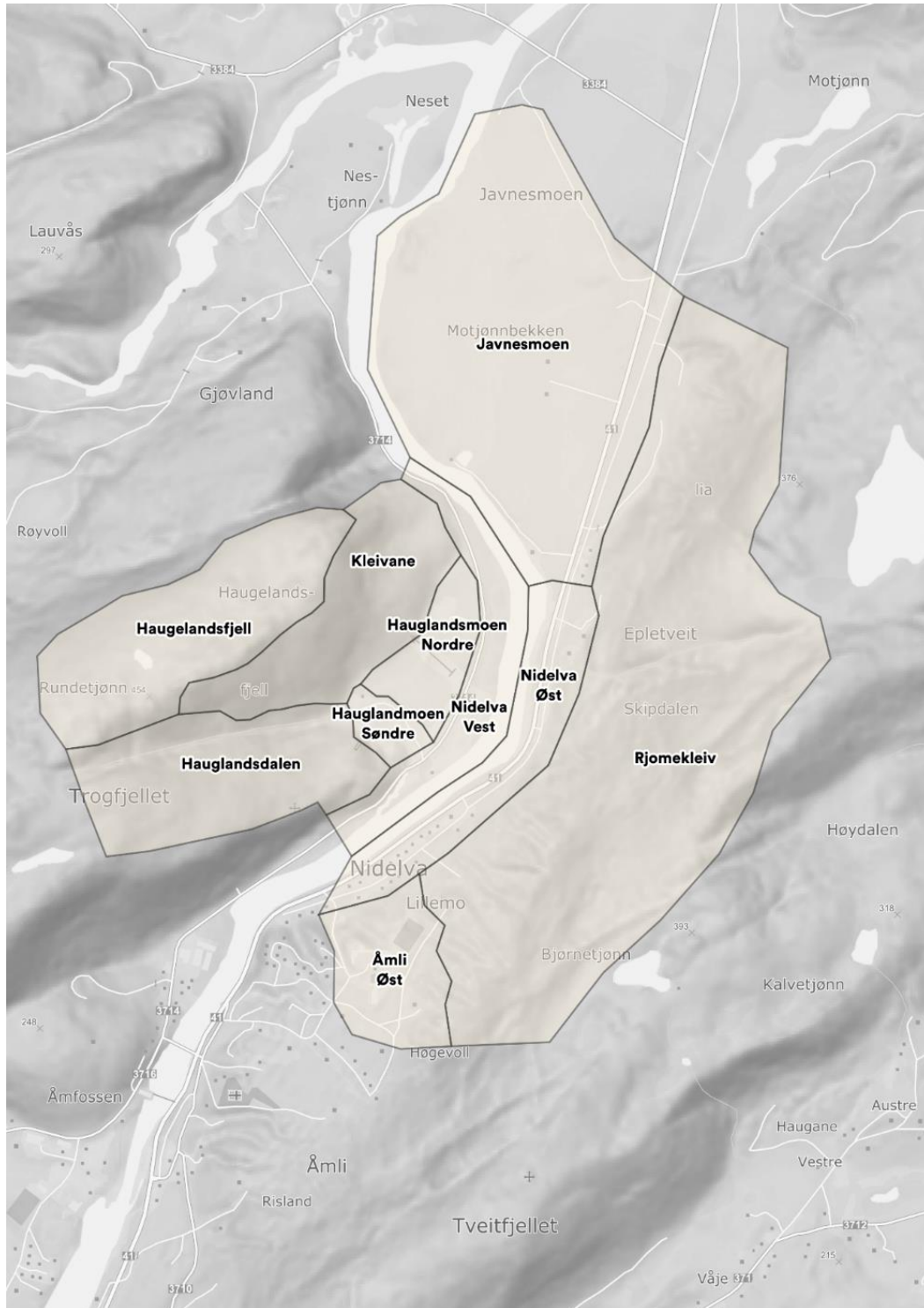
5.2 Delområder

Figuren under viser en inndeling i delområder som utgangspunkt for den videre vurderingen av konsekvenser for landskapsbildet. Delområdene er basert på influensområdet til tiltaket på Hauglandsmoen.

Totalt er det delt inn i 9 delområder. Delområdene er gitt følgende navn:

1. Hauglandsmoen Søndre
2. Hauglandsmoen Nordre
3. Nidelva Vest
4. Nidelva Øst
5. Javnesmoen
6. Åmli Øst
7. Rjomekleiv
8. Kleivane
9. Hauglandsdalen

14/42

Figur 5: Delområder – konsekvensutredning landskapsbilde

5.3 Verdivurdering av delområder

Verdisetting av områdene er vurdert etter to kategorier:

Landskap med allmenn verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet

Landskap med verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet som er allment anerkjent som verdifulle.

Landskap med visuelle kvaliteter

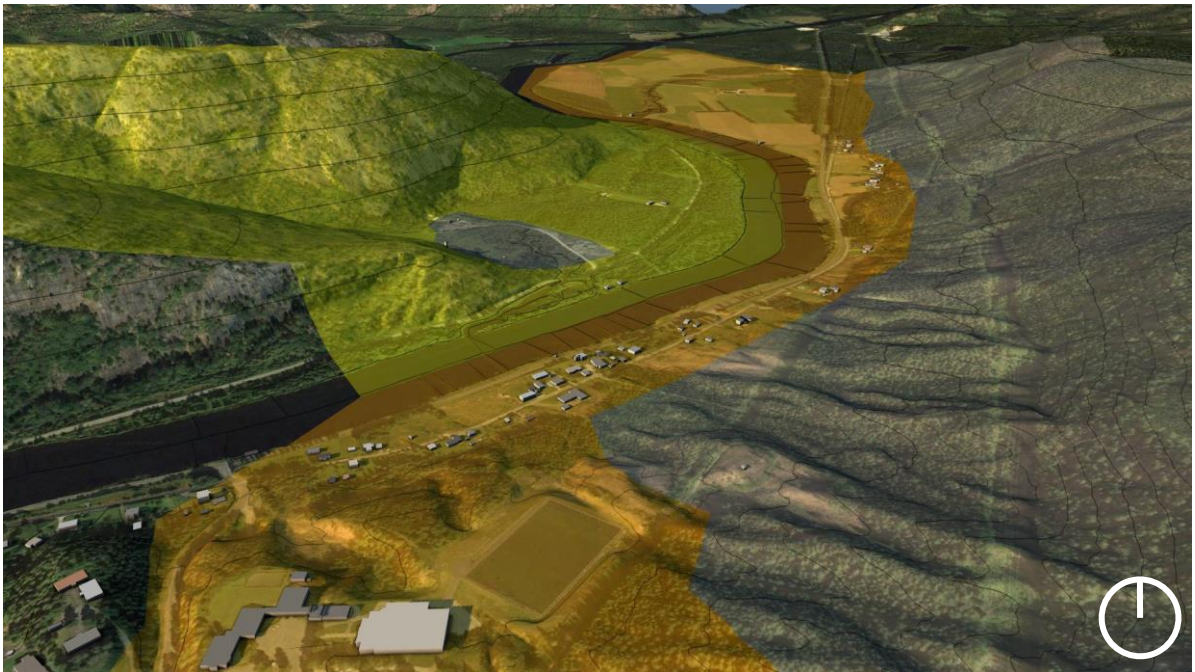
Landskap med verdi knyttet til landskapets visuelle karakter. Det er for eksempel landskapets helhet, variasjon, eller om landskapet gir sterke visuelle inntrykk.

Basert på disse to kategoriene vurderes det også en samlet verdi for delområdene.

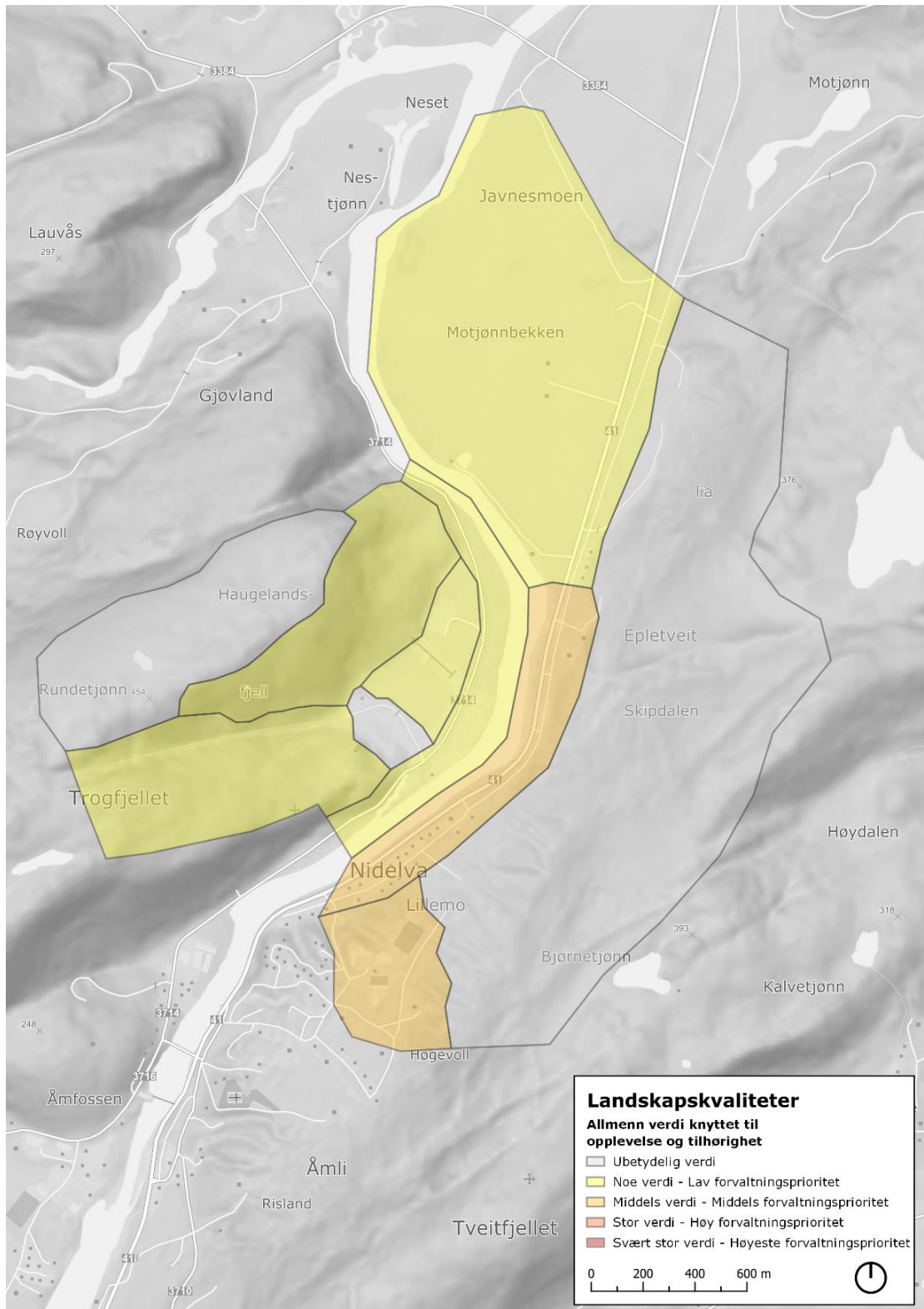
Tabell 4: Oversikt over delområder og deres verdier

Oversikt over delområder og deres verdier			
Delområder	Allmenn verdi	Visuell verdi	Samlet verdi
(1) Hauglandsmoen Søndre	Uten betydning	Uten betydning	Uten betydning
(2) Hauglandsmoen Nordre	Noe verdi	Noe verdi	Noe verdi
(3) Nidelva Vest	Noe verdi	Noe verdi	Noe verdi
(4) Nidelva Øst	Middels verdi	Middels verdi	Middels verdi
(5) Javnesmoen	Noe verdi	Middels verdi	Middels verdi
(6) Åmli Øst	Middels verdi	Noe verdi	Middels verdi
(7) Rjomekleiv	Uten betydning	Uten betydning	Uten betydning
(8) Kleivane	Noe verdi	Noe verdi	Noe verdi
(9) Hauglandsdalen	Noe verdi	Noe verdi	Noe verdi

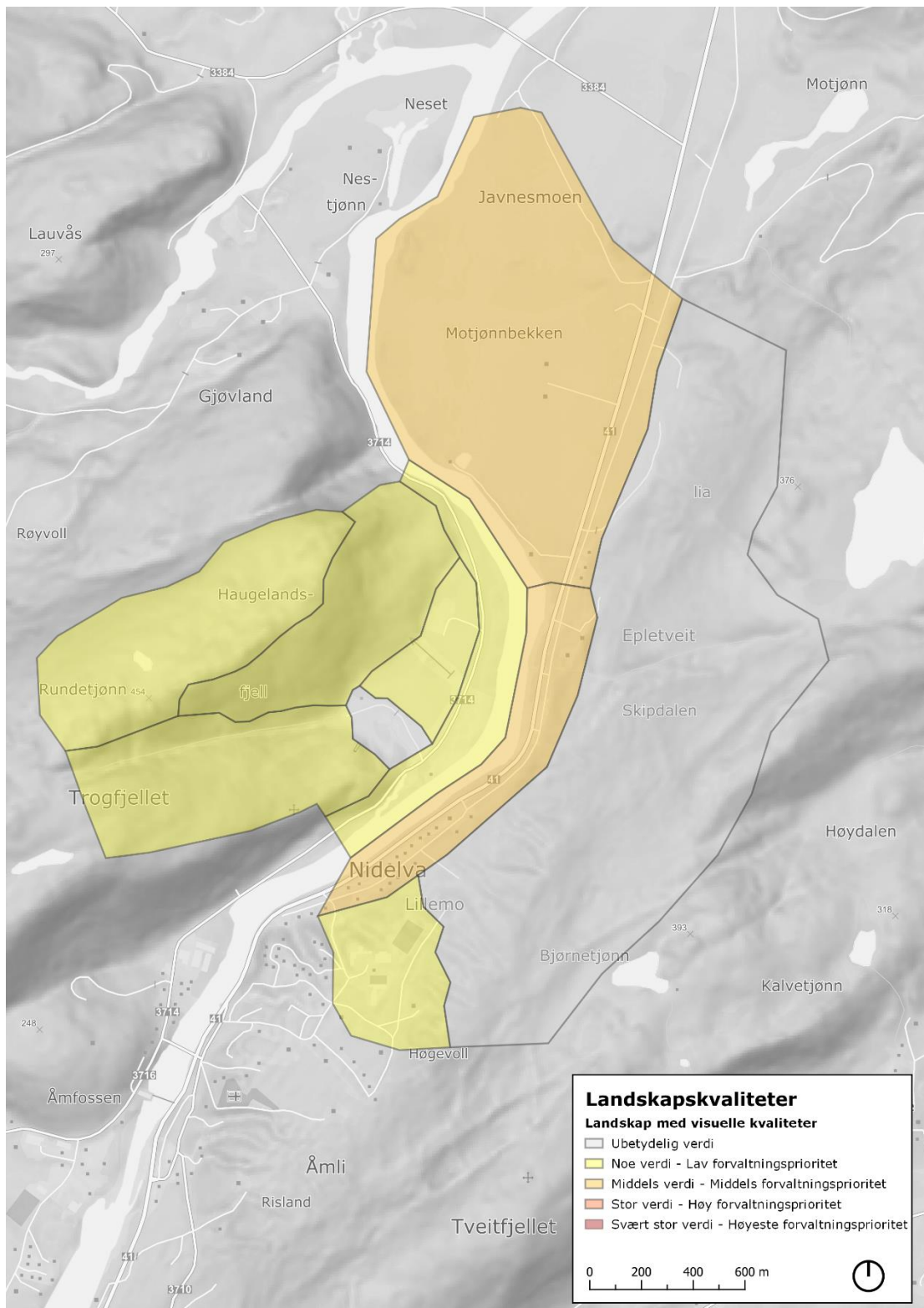
Samlet landskapsverdi sett i 3D-perspektiv

Verdivurdering for allmenn verdi knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet i dagens landskap

Verdivurdering av visuelle kvaliteter i dagens landskap

5.3.1 Delområde Hauglandsmoen Søndre

Verdivurdering							
Uten betydning		Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi		
▲							
De søndre delene av Hauglandsmoen er i dag gjemt i landskapet bak et større skogsbelte på vestsiden av Nidelva. Etter en større hogst i nyere tid har deler av området blitt synlig fra Javnemoen, og Olstadfjellet som ligger lengre nord. Delområdet preges i dag av å være en større skog, med en myr, nedlagt skytebane, og hensettingsplass for diverse byggematerialer og møbler.							
Under en helhetsvurdering er området i dag uten betydning for det omkringliggende landskapet.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
0	▲						
	0-Alternativet tilsier at svært lite vil skje på delområdet. Forutsetter man fortsatt bruk av Hauglandsmoen Søndre som hensettingsområde, kan dette i verste fall påvirke landskapsbildet negativt i fremtiden.						
A	▲						
	Ved å transformere dagens område på Søndre Hauglandsmoen om til næringsareal, vil dette kunne føre til et tydeligere landskapsbilde enn dagens situasjon. Tiltaket kan føre til at dagens hensettingsområde og nedlagte skytebane ryddes opp, og kan gi tydeligere vei- og stiføring enn tilfellet er i dag.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
0	▲						
	Ingen konsekvens (0)						
A	▲						
	Kan forbedre landskapsbildet noe (+)						

Befaringsbilder

Nedlagt skytebane på Søndre Hauglandsmoen. Foto: Henning Larsen.

Hensettingsplass på Søndre Hauglandsmoen. Foto: Henning Larsen.

*Større deler av Søndre Hauglandsmoen er dekket av skog. Skogsområdene skjuler delvis de bakenforliggende områdene.
Foto: Henning Larsen.*

5.3.2 Delområde Hauglandsmoen Nordre

Verdivurdering							
Uten betydning		Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi		
▲							
Den nordre delen av Hauglandsmoen er i dag et åpent skoglandskap, der større fjell og åser i det overordnede landskapet er synlig i alle retninger. Det åpne skogslandskapet skiller seg vesentlig ut fra andre nærliggende landskapselementer, der andre områder er vesentlig mer vegetert. Dette gjør at delområdet får noe visuell kvalitet, og kan i noen grad være opplevelses- og identitetsskapende.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
0	▲						
	0-Alternativet tilsier at svært lite vil skje på delområdet.						
A	▲						
	Utbygging av næringsareal på Søndre Hauglandsmoen vil til en viss grad påvirke området som er definert her som Hauglandsmoen Nordre. Området på Søndre Hauglandsmoen er i dag et åpent skogsområde, og definert som skog på arealressurskart (AR5). På grunn av dagens lave vegetasjonssjikt, og dermed åpent landskap, vil et nytt næringsområde synes godt fra nordområdene. Dersom vegetasjonen på nytt vokser opp, vil virkningen av tiltaket være mindre. Basert på dagens vegetasjonssjikt kan tiltaket i sør forringe landskapsbildet noe.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
0	▲						
	Ingen konsekvens (0)						
A	▲						
	Ingen konsekvens (0)						

Befaringsbilder

Åpent skogsområde på Nordre Hauglandsmoen. Foto: Henning Larsen.

Søndre Hauglandsmoen sett fra Hauglandsmoen Nordre. Foto: Henning Larsen.

Landskapet åpner seg nordover i dagens situasjon, dermed kan tiltaket bli sett på lang avstand fra Olstadvjellet. Foto: Henning Larsen.

5.3.3 Delområde Nidelva Vest

Verdivurdering							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Nidelva vest er i dag skogkledd og fungerer som fondmotiv for dem som ser på Nidelva fra rv. 41. Deler av området fungerer også som utløpsområde til Hauglandsmyra, der søndre deler av delområdet også har myrpreg. I tillegg kan man finne en nedlagt husmannsplass som bryter opp skogsbeltet noe. Området kan sies å ha noe verdi for opplevelse og tilhørighet, og noe verdi som visuell kvalitet.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
0	▲						
	0-Alternativet tilsier at svært lite vil skje på delområdet.						
A	▲						
	Utbygging av næringsareal på Søndre Hauglandsmoen vil til en viss grad påvirke delområdet Nidelva Vest. Fra fv. 3714 Gamle Gjøvdalsvegen kan tiltaket synes godt hvis det ikke etableres et vegetasjonsbelte på nordvestre side av veien. Tiltaket kan forringe landskapsbildet noe internt på delområdet.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
0	▲						
	Ingen konsekvens (0)						
A	▲						
	Ingen konsekvens (0)						

Befaringsbilder

Nidelva Vest sett fra rv. 41. Foto: Henning Larsen.

Eldre husmannsplass sett fra rv. 41. Foto: Henning Larsen.

Søndre Hauglandsmoen sett fra fv. 3714 Gamle Gjøvdalsvegen. Foto: Henning Larsen.

Søndre og Nordre Hauglandsmoen sett fra fv. 3714 Gamle Gjøvdalsvegen. Foto: Henning Larsen.

5.3.4 Delområde Nidelva Øst

Verdivurdering							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Nidelva Øst er preget av rv. 41, som i dag har noe spredt vegetasjon, åpne gressletter, enkelte eneboliger og et par rasteplasser. Den spredte vegetasjonen langs med rv. 41 gjør at større landskapspreg på lengre avstand er synlig. Dette gjør at området får en middels visuell kvalitet. Området bærer også noe preg av badeplasser, bord og benker langs veien, hvilket kan invitere til bruk av området for beboere og besøkende. Dette gjør at området også får en middels allmenn verdi for opplevelse og tilhørighet til området.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
0	▲						
	0-Alternativet tilsier at svært lite vil skje på delområdet.						
A	▲						
	Utbygging av næringsareal på Søndre Hauglandsmoen vil i liten grad påvirke landskapsbildet for Nidelva Øst, hvis man forutsetter at Nidelva Vest forblir skogkledd, slik den er i dagens situasjon. Det høye skogsbelte på Nidelva Vest vil i stor grad fungere som skjermingsbelte mot riksveien, hvilket vil gjøre tiltaket svært lite synlig fra veien. Tiltaket vil dermed være ubetydelig for landskapsbildet til Nidelva Øst.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
0	▲						
	Ingen konsekvens (0)						
A	▲						
	Ingen konsekvens (0)						

Befaringsbilder

Spredt vegetasjon langs med rv. 41 i delområdet Nidelva Øst. Foto: Henning Larsen.

Utsikt fra bade plass ved Nidelva Øst, her sett i retning mot Hauglandsmoen. Skogsbeltet på andre siden av elven hindrer innsyn helt inn i området. Foto: Henning Larsen.

Hauglandsmoen og Nidelva Øst sett fra rv. 41. Spredt vegetasjon gir et åpent landskapsbilde. Foto: Google Street View.

Hauglandsmoen og Nidelva Øst sett fra rv. 41. Foto: Google Street View.

5.3.5 Delområde Javnesmoen

Verdivurdering							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Javnesmoen er i dag preget av å være et åpent jordbruksområde, med fulldyrka jord og spredt bebyggelse. Det åpne landskapet gjør at landskapselementer på lengre avstand er synlig, blant annet åssiden over Hauglandsmoen. Området kan i dag ha noe allmenn verdi for opplevelse og identitet, og innehar også flere visuelle kvaliteter, som jorder og et åpent landskap.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
0	▲						
	0-Alternativet tilsier at svært lite vil skje på delområdet.						
A	▲						
	Utbygging av næringsareal på Søndre Hauglandsmoen vil i liten grad påvirke landskapsbildet for Javnesmoen, hvis man forutsetter at vestsiden av Nidelva forblir skogkledd. Det høye vegetasjonsbeltet vil i stor grad fungere som visuell skjerming mot jordbruksområdene og rv. 41 ved Javnesmoen. Dersom man forutsetter et fortsatt høyt vegetasjonsbelte mellom Javnesmoen og tiltaket, vil tiltaket bli svært lite synlig fra Javnesmoen. Tiltaket vil dermed være ubetydelig for landskapsbildet ellers.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
0	▲						
	Ingen konsekvens (0)						
A	▲						
	Ingen konsekvens (0)						

Befaringsbilder

Åpne jordbruksområde og spredt vegetasjon langs med rv. 41 ved Javnesmoen. Skogsbeltet langs vestsiden av Nidelva fungerer som en visuell hindring for innsyn mot lavtliggende områder på Hauglandsmoen. Foto: Henning Larsen.

Den eldre hoppbakken ovenfor Hauglandsmoen er mulig å se fra Javnesmoen. Elementer som ligger under hoppbakken vil være vanskelig å få øye på, på grunn av høyreist skog. Foto: Henning Larsen.

5.3.6 Delområde Åmli Øst

Verdivurdering							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Delområdet Åmli Øst består i dag av Åmli skole, Tvedestrand VGS, Åmlihallen og Åmli Fotballbane. Området er skogkledt, med et par jorder sør på delområdet. Fra landskapsforhøyningen ved fotballbanen får man et fint overblikk over banen, samtidig som man får sett større deler av dalens nordområder. Delområdet er i dag godt brukt, og har middels opplevelsesverdier, og middels visuelle kvaliteter.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
0	▲						
	0-Alternativet tilsier at svært lite vil påvirke delområdet.						
A	▲						
	Utbygging av næringsareal på Søndre Hauglandsmoen vil i liten grad påvirke landskapsbildet for Åmli Øst. Skogsbeltet nord for fotballbanen, og skogsbeltet vest for Nidelva vil i stor grad skjerme for synligheten av tiltaket. Dessuten vil dagens terreng gjøre det vanskelig å se tiltaket, selv med nedhugget skog. Tiltaket vil ikke kunne sies å påvirke delområdet Åmli Øst i vesentlig grad.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
0	▲						
	Ingen konsekvens (0)						
A	▲						
	Ingen konsekvens (0)						

Befaringsbilder

Dalsidene nord for Åmli Øst er synlig fra landskapsforhøyningen ved Åmli Fotballbane. Foto: Henning Larsen.

Tiltaket ved Hauglandsmoen vil være vanskelig å se på grunn av høy skogsvegetasjon og terrengformasjoner mellom Hauglandsmoen og Åmli Øst. Foto: Henning Larsen.

5.3.7 Delområde Rjomekleiv

Verdivurdering							
Uten betydning		Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi		
▲							
I dagens situasjon er delområde Rjomekleiv preget av å være et tett skogkledd ravinelandskap med hogstvirksomhet. I tillegg til den tette skogen antas det at området er lite brukt av andre enn skogbrukerne selv. Dermed antas det at området innehar lite opplevelsesverdi og visuelle kvaliteter for de fleste.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
0	▲						
	0-Alternativet tilsier at svært lite vil skje på delområdet.						
A	▲						
	Utbygging av næringsareal på Søndre Hauglandsmoen vil i liten grad påvirke landskapsbildet for Rjomekleiv. Den tette skogen vil i stor grad skjerme tiltaket på Hauglandsmoen. Tiltaket på Hauglandsmoen vil dermed være ubetydelig for landskapsbildet på Rjomekleiv.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
0	▲						
	Ingen konsekvens (0)						
A	▲						
	Ingen konsekvens (0)						

5.3.8 Delområde Kleivane

Verdivurdering							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Delområdet for Kleivane er i denne utredningen definert mellom Hauglandsfjell og Hauglandsmoen. Fjellpartiet ved Kleivane preges av å være svært bratt og slett fjell, med noe spredt vegetasjon. På grunn områdets bratte terreng antas det at området er lite brukt.							
Det bratte blankskurte fjellet gir Kleivane noe visuell verdi. Den visuelle kvaliteten kan i tillegg være med på å skape en viss identitetsskapende verdi.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
0	▲						
	0-Alternativet tilsier at svært lite vil skje på delområdet.						
A	▲						
	Utbygging av næringsareal på Søndre Hauglandsmoen vil i liten grad kunne påvirke landskapsbildet for Kleivane. Siden området ligger en del høyere i terrenget enn Hauglandsmoen, vil ikke tiltaket kunne påvirke de visuelle kvalitetene her i større grad. Dersom tiltaket overstiger høyden på skogen, kan det påvirke området noe.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
0	▲						
	Ingen konsekvens (0)						
A	▲						
	Ingen konsekvens (0)						

Befaringsbilder

Kleivane preges av svært bratt fjell, med åpent fast fjell og spredt vegetasjon. Foto: Henning Larsen.

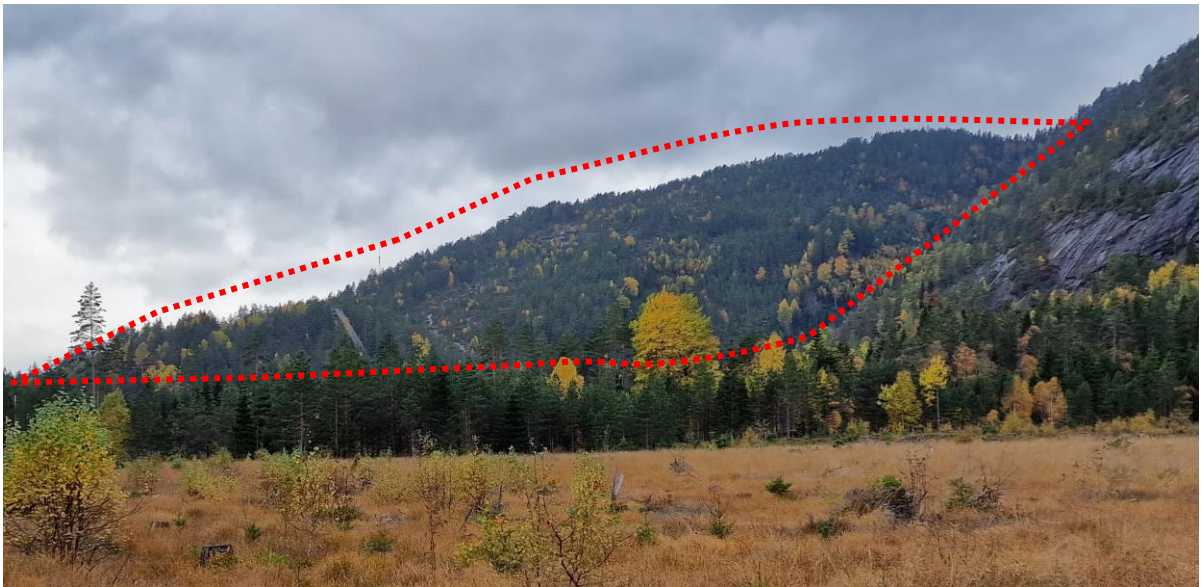

Kleivane kan ses fra en større avstand i landskapet, siden det er en av dalsidene. Dersom tiltaket overstiger høyden på skogen rundt, kan det påvirke den visuelle kvaliteten noe. Foto: Henning Larsen.

5.3.9 Delområde Hauglandsdalen

Verdivurdering							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Hauglandsdalen er i dag en skogkledd nordøstvendt dal ovenfor Hauglandsmoen. Her finnes det blant annet en radiomast, en eldre hoppbakke, et bekkeløp og et par stier som leder opp til utsikten ved Trogfjell.							
Landskapet antas å ha noe verdi på grunn av identitetsskapende elementer som hoppbakken, stiene og bekkeløpet. Disse elementene har også noe verdi som visuelle elementer siden de kan ses fra lengre avstand.							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
0	▲						
	0-Alternativet tilsier at svært lite vil påvirke delområdet.						
A	▲						
	Utbygging av næringsareal på Søndre Hauglandsmoen vil i liten grad kunne påvirke landskapsbildet for Hauglandsdalen. Dette er fordi Hauglandsdalens landskapskvaliteter ligger en del høyere i terrenget enn tiltaket ved Hauglandsmoen. Dermed vil ikke tiltaket kunne påvirke landskapskvalitetene i Hauglandsdalen her i vesentlig grad.						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++/ ++++	+ / ++	0	-	--	---	----
0	▲						
	Ingen konsekvens (0)						
A	▲						
	Ingen konsekvens (0)						

Befaringsbilder

Hauglandsdalen preges av mye skog i bratt terreng. Foto: Henning Larsen.

Den eldre hoppbakken ved Hauglandsdalen har noe visuell verdi for området, og kan til en viss grad være identitetsskapende for enkelte. Nord for bakken (til høyre i bildet) er det også et bekkeløp om går i mer åpent landskap. Denne har også noe visuell verdi. Foto: Henning Larsen.

5.4 Oppsummering av verdi, påvirkning og konsekvens

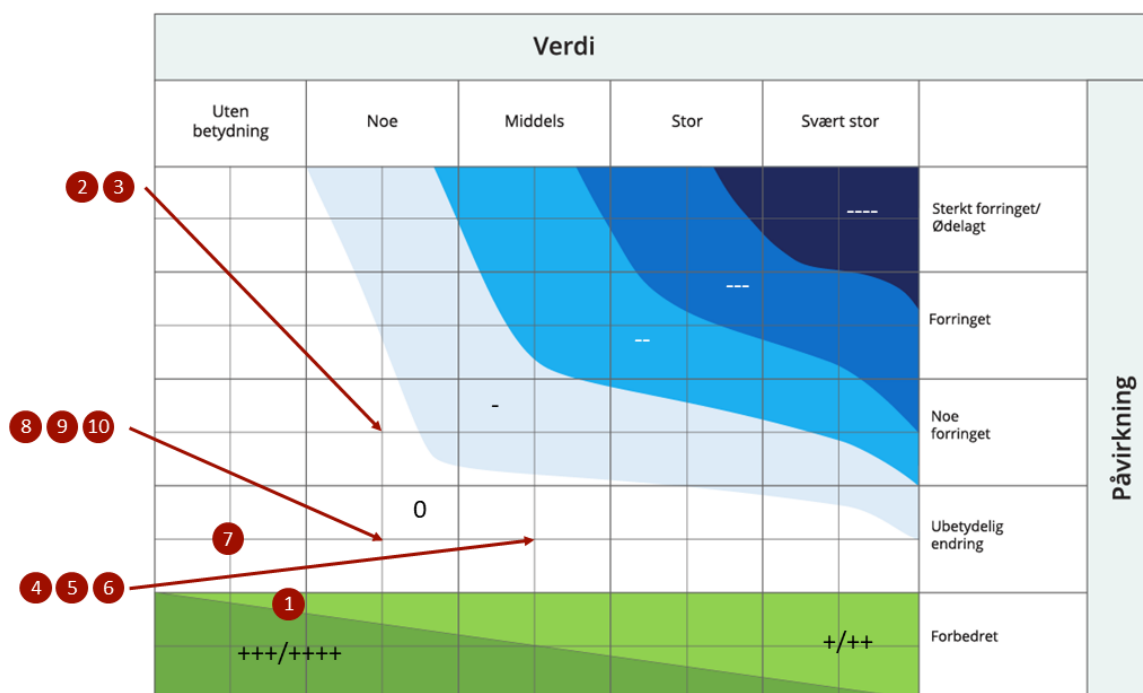
Tabell 5: Tiltakets påvirkning

Delområder	0-alternativet	Alternativ A
(1) Hauglandsmoen Søndre	Noe forringet	Forbedret
(2) Hauglandsmoen Nordre	Ubetydelig endring	Noe forringet
(3) Nidelva Vest	Ubetydelig endring	Noe forringet
(4) Nidelva Øst	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring
(5) Javnesmoen	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring
(6) Åmli Øst	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring
(7) Rjomekleiv	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring
(8) Kleivane	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring
(9) Hauglandsdalen	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring

5.5 Vurdering av konsekvenser

Tabell 6: Tiltakets konsekvens

Delområder	0-alternativet	Alternativ A
(1) Hauglandsmoen Søndre	0	+
(2) Hauglandsmoen Nordre	0	0
(3) Nidelva Vest	0	0
(4) Nidelva Øst	0	0
(5) Javnesmoen	0	0
(6) Åmli Øst	0	0
(7) Rjomekleiv	0	0
(8) Kleivane	0	0
(9) Hauglandsdalen	0	0

Figur 6: Sammenstilling av verdi og påvirkning

5.6 Avbøtende og kompensierende tiltak

- Opprettholde dagens skogskjerm eller etablere ny vegetasjonsskjerm dersom nødvendig

6. REFERANSER

Den Norske Turistforeningen, «ut.no/kart,» 2022. Tilgjengelig fra: www.ut.no [Funnet 2022].

Europarådets landskapskonvensjon, «Den europeiske landskapskonvensjonen,» 2021. Tilgjengelig fra: https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan_bygningsloven/planlegging/diverse/landskapskonvensjonen/id410080/ [Funnet 2023].

Miljødirektoratet, «Landskap i arealplanlegging,» 2022. Tilgjengelig fra: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/vannmiljo/landskap-i-arealplanlegging/> [Funnet 2022].

Miljødirektoratet, «Naturbase kart,» 2022. [Internett]. Tilgjengelig fra: <https://geocortex01.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase> [Funnet 2022].

Miljødirektoratet, NIN-landskapstyper, «naturbase.no,» 2022. [Internett]. Tilgjengelig fra: www.naturbase.no [Funnet 2022].

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023,» 2019. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf> [Funnet 2022].

Nibio, «kilden.nibio.no,» 2022. [Internett]. Tilgjengelig fra: www.kilden.nibio.no. [Funnet 2022].

Norgebilder, «Norge i Bilder,» 2022. [Internett]. Tilgjengelig fra: www.norgebilder.no. [Funnet 2022].

Norgeskart, «Norgeskart,» 2022. [Internett]. Tilgjengelig fra: www.norgeskart.no. [Funnet 2022].

Puschmann, Oskar. 2005. «Nasjonalt referansesystem for landskap. Beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner.» NIJOS-rapport 10/2005. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging, Ås. Side 26-29. [Funnet 2022]. Hentet fra: https://kart13.nibio.no/landskap/45_Landskapsregioner/Region05.pdf

Åmli kommune, «Kommunedelplan Åmli sentrum arealdel - 2019-2031,» 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.amli.kommune.no/politikk-og-organisasjon/kommuneplan-og-styringsdokument/planstrategi-overordna-planar/> [Funnet 2022].

Åmli kommune, «Kommuneplan Åmli kommune arealdel - 2019-2031,» 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.amli.kommune.no/politikk-og-organisasjon/kommuneplan-og-styringsdokument/planstrategi-overordna-planar/> [Funnet 2022].